

BRASSÓI LAPOK

Főszerkesztő: SZELE BÉLA dr.

POLITIKAI NAPILAP

Felelősszerkesztő: KOCSIS BÉLA

ÁRA: 2 LEI Vasárnap 4 LEI	Az előfizetés ára helyben: Évente 480 lei Félévre 240 " Negyedévre 120 " Havonta 42 " Kézbesítési díj havonta 10 "	Az előfizetés ára vidékre: Évente 500 lei Félévre 260 " Negyedévre 140 " Havonta 50 " Bérmintve postán küldve	Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: BRASOV-BRASSÓ, Kapu-ucca 64-66. szám. Telefonszámok Szerkesztőség 177. Kiadóhivatal és nyomda 89. sz.	Előfizetési árak külföldre: Negyedévre 250 lei Félévre 500 " A portódíjak emelése esetére az előfizetési díj emelésének jogát fenntartjuk magunknak.	HIRDETÉSEK Brassó kivételével kiadóhivatal a PUBLICITÉ RADOR, BUCAREST, Sirada Bechelot No. 1 vagy annak fiókjaiban vesznek fel. APRÓHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendő vagy bármelyik hízmánvosunk útján is feladhatók	BUKARESTEN: 2-50 LEI Vasárnap 5 LEI
---	--	---	--	--	---	---

XXX. ÉVFOLYAM.

BRASOV-BRASSÓ, 1924. január 26. (Szombat)

21. SZÁM.

A fantázia

legújabb szívárványos szappanbuboréka az a hír, hogy angol királyi herceg kerül Magyarország trónjára. Bethlen miniszterelnök londoni szenzációs kihallgatását is ezzel a merész kombinációval kapcsolja össze a felelőtlen káma. Pedig ennek a hangulatos fellevesnek is csak ép annyi alapja lehet, mint annak a másznak, amely újabb ujjra felmerült, a román-magyar perszonális uniónak. Vagy akár ama régi és időnként visszatérő, de mindenkor nyomtalanul elenyésző találgatásnak, hogy Szent István koronája valamelyik olasz királyi herceg, vagy Jugoszlávia királyának a fejére kerül.

Sem az egyik, sem a másik, sem a harmadik, sem a negyedik kombinációnak nem lehet és nincs is komoly alapja. Magyarország közjogi viszonyai ezeknek ép úgy ellentmondanak, mint Európa és a hatalmak szerepe és fellegása. Mindegyik számolni tartozik azokkal a reális tényekkel, melyek a világháború lezajlása óta adódtak, s amelyekben nagyobb, bizonyára várhatóan válságok és változások nélkül változtatni nem is lehet. Magyarországot, egyelőre, bármely külföldi trónjelölt, vagy dinasztikus közjogi kapcsolatot a polgárháború örvényébe sodorná, az európai hatalmak közt pedig olyan ellentéteket és viszályokat támasztana, melyek a hivatalos békealapot teljesen felborítanák.

Minthogy sem az, sem ez nem lehet az Európa és Magyarország konszolidálására törekvő irány célja, a képelet királyokat koronázó és urókat teremtő művét egyáltalán nem szabad komolyan vennünk.

A valóság rideg és szilárd talaján állva pedig, most csak az a gondolat tölthet el minden békeakaró lelket, hogy Magyarország a nemzetközi kölcsön segítségével találja meg talpraállása és építomunkája biztosítékait. Ez a legkomolyabb cél vezette a nagyhatalmak egy csoportját, Angliát és Olaszországot, midőn a magyar kívánság protektorátus szegődtek, s részben ez hatotta át a kisanant államait is, midőn a párisi konferencián deferáltak az említett nagyhatalmak megsegítő hajlandóságának. Sőt még a belgrádi tanácskozást követő londoni tárgyalás is — bár Bonas és Bethlen között súlyos megbeszéléseknek kellett folyniuk — azzal a biztató akkorddal végződött, hogy a magyar kölcsön ügye rendben, s a jóvátéti bizottság esedékes döntése ugyszólván csak formászerű szankcionálása lesz a londoni határozatnak.

S íme, most váratlanul az a baljóslatu jelentés érkezik, hogy a kisanant államai a magyar kölcsön, vagyis a Magyarországot terhelő zálogjogok felfüggesztése ellenében a nagyantantnál levő adósságaik elengedését kérik. Másszóval olyan feltételt szabnak, mely, mivel előreláthatólag teljesíthetetlennek fog bizonyulni, a magyar kölcsön ügyét ebben a tizenkettedik órában is megbuktathatja.

Ez pedig, ahogy Robert Cecil lord elnöki nyilatkozatában is sejteti, nemcsak Magyarországnak, de Európának is veszedelem volna. Azt a tételt, hogy minél több állam konszolidálja a saját életét, annál biztosabb és gyorsabb az egésznek is a restaurálása, ez a kölcsön is dokumentálná; de balsikere biztosan bizonyítaná az ellenkezőt: Magyarországot tovább romlásával és zavarával csak növekednék Európa kaosza is. Már pedig ki akarhatja ezt? Kinek nem szentebb a saját hazájának, s az egész

Európának érdeke, mint az az ellen-szenv és aggodalom, melyet az erőit összeszedni készülő Magyarország iránt érez? Vagy nem elég tanulságos a francia frank zuhanása, mely az önző és kíméletlen németellenes politika végzet-szerű következtetése volt?

A magyar trón jelöltségének kombinációját a fantázia birodalmába tartoz-nak és jó is, hogy odatartoznak; ma-nines ideje sem álmoknak, sem ábrán-doknak, még kevésbé kalandoknak és kockázatoknak; de a magyar kölcsön megszavazása és folyósítása parancsoló realitás, mellyel a józan értelemnek és

a bölcs belátásnak számolnia kell. Azért kíváncsok, hogy e döntő órákban a kü-lönleges kikötések, s a mesterséges tor-laszok hátréssanak el az elintézés ut-jából. Magyarország kölcsöne a rend és nyugalom kölcsöne, a béke és gazda-sági fejlődés biztosítója. Az az ezer-éves magyar korona, melyet a fantázia külföldi királyi hercegeknek szán, jó helyen van ott, ahol van; most a ma-gyar koronáról van szó, melyet meg kell javítani és az európai konszolidá-ció értékes eszközévé avatni. Minden egyéb fölött ennek a szempontnak kell urrá lennie.

Venizelosz újból republikánus

Elismerik a jelenlegi kormányt

— A Brassói Lapok eredeti távirata: —

ATHÉN, január 24. Az utolsó két hétben valamennyire tisztulásnak indult a görög belpolitikai élet. Venizelosz tekintélye annyira-amennyire elsíngotta az ellentéteket, amelyek a politikai pár-tok között fennállottak, s Görögország a legjobb úton haladt a — monarchia felé.

Ugy látszik azonban, hogy Venize-losz — akinek politikáját és magatar-tását Párisból irányították — újabb in-tézt és umutatót kapott onnan, s mára visszafelé fordította a görög politika szekerének rudját, s tegnap tartott be-szédében kijelentette, hogy

a monarchiára nincs szükség.

Venizelosznak eme kijelentése után terjedt el a híre politikai körökben an-nak, hogy

a francia kormány el fogja ismerni a jelenlegi görög kor-mányt, amelyben tudvalevő-leg a köztársaságiak vannak többségben.

A görög köztársasági párt vezére a görög nemzetgyűlés tegnap-i ülésén határozati javaslatot nyújtott be, a melyben energikus hangon követelte az uralkodóház letételét és a köztársaság kihirdetését.

Titokban készül az új iskolareform

Minden felvilágosítást megtagad a kormány. — Nem nyilatkozhatnak a kisebbségek képviselői

— A Brassói Lapok bukaresti tudósítójától. —

BUKAREST, január 24. Tudvalevő, hogy Anghelescu közoktatásügyi minisz-ter egy új iskolaügyi törvényjavaslaton dolgozik, s tudvalevő ez is, hogy ebben a törvényjavaslatban a miniszter az egész romániai közoktatásügyi teljes re-formát tervezi. A javaslat már löbbé-kevésbé készen áll, s azt a parlament legközelebbi ülészakánának első ülésén már tárgyalás alá is veszik.

A közoktatásügyi kormány részéről egyenesen meglepetés számba ment, hogy néhány nappal ezelőtt táviratilag maga elé kéréste az erdélyi kisebbségek és felekezetek képviselőit, ahogyan a kiadott hivatalos jelentés mondta, ab-ból a célból, hogy a kisebbségi iskolák-ra vonatkozó rendelkezéseket velük is megbeszélje, s meghallgassa előter-jesztéseiket.

A kisebbségi egyházak és iskolák képviselői meg is jelentek Bukarest-ben, s a tanácskozások meg is indultak, s talán már be is fejeződtek.

Hogy mennyire lehet komolyan ven-ni Anghelescu miniszternek ezt a lé-pését, arról elegendő felvilágosítást ad az alábbi jelentés:

Anghelescu közoktatásügyi mi-niszter a tanácskozások folyamán a leghatározottabb formában fel-hívta a kisebbségi és felekezeti képviselőket, hogy a tanácskozá-soknak anyagát a legnagyobb titoktartással kezeljék és senkinek azokról semmiféle felvilágosítást ne adjanak.

A közoktatásügyi miniszter hasonló tartalmu utasítást adott egyúttal a mi-

niszterium összes magasabbrangú hi-vatalnokainak. Szigorúan meghagyta nekik, hogy a készülő iskolareformról és az ebben az ügyben folyó tanácsko-zásokról senkinek semmiféle felvilágo-sítást ne adjanak.

Magánuton mégis sikerült a Bras-sói Lapok tudósítójának a következő-ket megtudnia:

A készülő törvényjavaslat állítólag egységesíteni fogja Nagyrománia egész oktatásügyét, s annak keretén belül fog-nak megoldást nyerni mindazok a kér-dések, amelyek eddig a kisebbségi és felekezeti iskolák ügyében felmerültek. A törvényjavaslat intenciója az, hogy az összes iskolák az állami iskolák szervezetét nyerjék, s a felekezetek en-nek az elvnek a keretén belül beil-leszthessék saját oktatási program-m-jukat is.

Magánértésülés szerint a miniszter a felekezetek képviselőinek kijelentette, hogy

az új törvényben mindazok a ren-deleti intézkedések érvényesül-ni fognak, amelyeket a közoktatá-sügyi kormány eddig a felekezeti iskolák részére kiadott, s azok majdnem teljes szövegükben he-lyet fognak a törvényben.

A mondottak után kétségtelen, hogy a meghívás, amelyet a kisebbségek és felekezetek képviselői a közoktatásügyi kormánytól kaptak, nem volt egyéb üres formalitásnál és alakoskodásnál, amelyet a miniszter csak azért kül-dött szét, hogy későbbi ilyenirányu szemrehányásnak elejét vegye.

Oroszország nem tárgyal Salzburchban

Folynak a tighinai gazdasági tanácskozások

(Bukaresti tudósítónk telefonjelentése.)

BUKAREST, január 24. Tiginából érkezett jelentések szerint ma délből egy órákor érkeztek meg oda a román delegáció tagjai, hogy a görög keleti ün-nepek miatt félbeszakított orosz-román gazdasági tanácskozásokat folytassák. A tanácskozások anyagából még a Dnyesz-ter folyón való hajózás ügyének meg-beszélése van még függőben. A tanács-kozásokat román részről Ivanovici tá-bornok, mint elnök, Simionescu és Hu-terescu, orosz részről pedig Neazinsz-ky tábornok, mint elnök, Csizmeszky és Niszelkovszky folytatják. Ivanovici tá-bornok kijelentette, hogy erős a meg-győződése, hogy a tanácskozások most már végleges eredménnyel fognak járni. Az első közös tanácskozás szerdán volt.

Az előkészületben levő orosz-román politikai tárgyalások ügyében ma délből állott be. Tudvalevő, hogy Romá-nia a politikai tanácskozások színhely-ül Salzburchot javasolta az orosz kormányának. Amint most egy Párisból érkezett távirat jelenti, hogy a Temps-hez érkezett rigai távirat szerint Orosz ország ezt a javaslatot nem fogadhatja el, miután Salzburch túlságosan messze esik Oroszországtól, s a távirati össze-köttetés Moszkvával nagyon nehézkes, s azt ajánlja, hogy a tanácskozásokat folytassák le Odesszában.

Párisban félnek Macdonaldtól

PARIS, január 24. Itt mindenki Mac-donaldnak Franciaországgal szembeni esetleges terveiről beszél. A francia sajtó aggodalmát fejezi ki afe-lől, hogy a francia-angol vi-szonyban az eddigitis felülmúl-tó feszültség következhetik be. A Petit Parisien és a Temps arra az eredményre jutnak, hogy a Fojacaré ko-mánynak a Ruhrpolitika terén azonnali kezdeményezéssel kell elvágnia az angol akciókat.

Megkezdte aktivitását az új angol kormány

LONDON, január 24. Az új angol kormány tegnap tartotta meg első érte-kezletét. Az értekezleten a munkanél-küliség, a lakáshiány és a háboruban résztvevők elhelyezésének kérdéseben határoztak.

Szünőfelben az angol vasutassztrájk

LONDON, január 24. A mozdony-vezetők sztrájkja szünőfelben van.

Speyer szikratáviró úján kér védelmet a szeparatisták foglyainak

BERLIN, január 24. Speyer városa szikratáviró útján segélykiállást intézett az egész világhoz azoknak a foglyoknak a megmentéséért, akik a szeparatisták fogságába jutottak. A szeparatisták eze-ket a foglyokat a legrettenetesebb mó-don sanyargatják, mert nem ismerték el a szeparatista kormányt.

Lenint a moszkvai Vörösléren temetik el

A temetés ideje alatt Moszkva összes harangjai megszólalnak

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

MOSZKVA, január 23. A szovjet nagy halottjának, Leninnek temetése napját még nem határozták meg; mindössze annyiban egyeztek meg a szovjet vezetők, hogy Lenin holttestét a moszkvai Vörösléren, a Kreml fala előtt temetik el.

Nyolc napon belül összeül a szövetségi kongresszus, hogy Lenin utódjának személye felett döntsön. Lenint eddig gazdasági ügyekben Ryko, politikai ügyekben pedig Kamenew helyettesítette. Jól értesült helyen úgy tudják, hogy Trockij a küszöbön álló nagy szovjetelhatározásokban nem vesz aktív részt, mert Moszkvától távol egy községben súlyos betegnek fekszik. A szovjetkormányzat uniójának kongresszusa az utódlás ügyében január huszonhatodikán fog határozni.

A Moszkvához közelfekvő városból és falvakból ezerszámra özönlik a lakosság, hogy résztvehessen Lenin temetésén. A ravatalt palmaerdő veszi körül és azt a koszorúk beláthatatlan tömege borítja. A temetés tartama alatt Moszkva összes harangjai szólni fognak.

Lenin holttestét tegnap nagy szertartások között vitték Gorkiból Moszkvába különvonaton, s a szakszervezetek csarnokában tették közszemlére. Az utvonalon, ahol a holttestet szállították, óriási tömeg várta. A koporsót a népboszok vállakon vitték végig Moszkva utcáin. A koporsó fedelére illesztett kis üveglapon keresztüljű kivethető Lenin arcának vonásai.

A szovjet megalapítója halála hírének vétele után önként tolatnak előtérbe az a kérdés, vajon a haláleset lesz-e kihatással Oroszország belpolitikai életére, vagy sem.

Lenin halála Oroszországra nézve éppen a legkritikusabb időben következett be. Moszkvában a szovjetek kongresszust tartanak, amelyen az intranzigens kommunisák súlyos elvi harcokat vívnak azokkal a szovjetpártokkal, amelyekben meg van a hajlandóság arra, hogy Oroszországban a demokrácia elvei érvényesüljenek. Leninnek az utóbbi hónapokban alig volt valami befolyása a szovjet politikájára, s szavát alig hallatta. Ami Oroszországban ma végbemegy, mindaz Lenin személyétől teljesen független történés, s így a jelen pillanatban teljesen kizárt dolog, hogy bármilyen politikai változás következzék be Oroszországban.

Más lapra tartozik most már az a kérdés, hogy mennyire tudnak a szovjetek Lenin utódjának személyében meg egyezni és ha meg is egyeznek, ki lesz az, aki Lenin helyét most már felbatalommal elfoglalja. Ha a zárkózott emberek közül választanak, akik közé a pillanatnyilag legtöbbször emlegetett Stalin, a kommunista párt elnöke is tartozik, úgy marad minden a régi, de ha a nevesek közül, akik szintén számoltak Lenin utódlására, s akik közé Csicserin, Kamenew és Trockij is számítani lehet, úgy igen valószínű, hogy Oroszországnak egy bel, mint külpolitikája nagy irányokat vesz. Valamennyinek a szovjeten belül meg van a maga önálló, egyéni politikai koncepciója, s mindannyian eléggé erős egyéniségek ahhoz, hogy ennek a koncepciónak érvényt szerezzenek. Európa egyelőre csak a várakozás álláspontjára helyezkedhetik Szovjetországnak új urával szemben.

Erre nézve különben Csicserin külföldi népbiztos már nyilatkozott is a Moszkvában tartózkodó külföldi hírlapíróknak, s nyilatkozatában a következőket mondotta:

— Köztudomású, hogy Lenin tavaly óta nem vett aktív részt a kormányzásban, ezért minden feltevés, amely szerint Oroszország politikája megváltozik, igazolatlan. Oroszország törekvése, a mellyel a békét akarja helyreállítani és biztosítani, s amellyel az ország gazdaságát akarja helyreállítani, továbbra is megmarad. Arra nézve még nem határoztunk, vajon a népbiztosok tanácsának előre új elnököt választunk-e, vagy pedig az irányítást, úgy, mint tavaly továbbra is több népbiztos együtt gyakorolja?

Az olasz-jugoszláv szerződés következményei

Írta: Theodor Ippen, volt osztrák-magyar nagykövet

— A Brassói Lapok bécsi tudósítójától. —

BECS, jan. 24. Mussolini olasz miniszterelnök diplomáciai bravúrát követeli az olasz-jugoszláv egyezmény. Teljesen mindegy, hogy vajon ez az egyezmény mennyi ideig fog tartani. Olaszország ezzel nagy gondoktól szabadul meg, nem kell félnie egy minden percben kitörhető jugoszláv olasz konfliktustól és a mellett megtartja mindazokat az előnyöket, amelyek az elfojtott konfliktus csirait képezték. Mint Sforza gróf volt olasz hadügyminiszter kiemelte, Olaszország legfontosabb érdeke a Juli-alpesek megtartása Mangardtól és Triglavtól a krajnai Schneebergig. Ezáltal a mélyen jugoszláv területre kitolt határral mintegy 500 ezer szlovén és horvát került olasz uralom alá. Megszabadulván a jugoszláv konfliktus gondjaitól, Olaszország mostan megvalósíthatja régi tervét, hozzá láthat a Földközi-tenger feletti hegemonia megszerzéséhez. A Földközi-tenger Olaszország számára fontosabb probléma, mint az Adria. Az Adria felett megszerezte a hegemoniát — legalább egy időre — a Jugoszláviával kötött szerződés folytán. Mostan Franciaországtól kell megszereznie a Földközi-tenger feletti uralmat.

Jugoszlávia szintén igen sokat nyert az olasz-jugoszláv szerződés megkötésével.

Belgrád is nagy gondoktól szabadult meg, hogy Olaszország egyelőre ellátott minden ellenséges magatartástól és így Jugoszlávia Magyarországgal és Bulgáriával szemben is szabad kezét nyer. A Balkánon Jugoszlávia mindenestre mostan szabadban hajthatja végre aspirációit. A fiumei kikötőre vonatkozó engedmények azonban nem valami nagy jelentőségűek. Magyarországnak, amely rá van utalva a fiumei kikötőre, saját hajózárságai vannak és egyébként is inkább veszi majd igénybe az olasz hajókat, mint a jugoszlávokat. Csehszlovákiának nincs nagy keresni valója az Adrián, a szalonikiai kikötő is erős konkurenciát jelent, úgy, hogy a jugoszláv kereskedelmi tengerészet kénytelen lesz az Adriát az olasz nyújtotta koncesszió ellenére is csakhamar elhagyni és az Atlanti-, valamint a Csendes-oceánokhoz új lehetőségeket keresni. A jugoszláv kormány az olasz egyezmény folytán tehát inkább politikai hasznot könyvelhet el. Megszűnt az olasz-jugoszláv háború veszélye, amelybe biztosan belesodródhat volna Magyarország, Bulgária és Csehszlovákia is. Így az egyezmény ezeket az országokat is megszabadította a háború veszélyétől.

Egykor és most...

Egy érdekes főpásztori körlevél 1852-ből. Hogyan bánt a papokkal az osztrák kényuralom — Sokatmondó összehasonlítás

— A Brassói Lapok munkatársától. —

BRASSÓ, jan. 24. Az utóbbi idők sajnálatos eseményei azt a tényt látszanak igazolni, hogy a liberális rendszer a magyar felekezetek papjainak nem adja meg azt a tiszteletet és nem biztosítja részükre azt a bánásmódot, melyet minden kultúrallam hatóságai az egyház szolgálival szemben alkalmaznak. A liberális korifeusok szelvében hosszabban hirdetik, hogy a liberális kormányzat Romániát a szabadság és igazság országává avatta. E csillogó kijelentésekkel szemben éles ellentétként domborodik ki például a felsőcsernátoni református pap és a bukcsádi római katolikus plebános minden kultúrembert megborítóan közlő ese te. És még különösebb színben fog fel tűnni a liberális rendszer önkényeskedése, ha a mai szabadság és igazság korszakának tényeit összehasonlítjuk az ötvenes évek osztrák önkényuralmának tényeivel.

Az Alsócsernátoni Evangelica Reformata Eklesia 6-ik számú Protocolluma 192. és 193-ik lapjai egy 1852-ből származó püspöki körlevelet örökítenek meg. Alkalmunk van a jelzett pástörlevelet megismertetni, hogy az abbau foglalt hatósági intézkedések adják meg a cáfoló választ a liberális rendszer kérdéseire.

Ime az érdekes történelmi okmány:

299—1852.

Udvarhelyi, Kézdi, Seps-i, Orbai egyházvidékeinek I. I. Esperesci!

Az erdélyi csász. kir. polgári és katonai nagyméltóságú kormányának alábbi kiáltás magas rendeletét tisztelettel azokat szükséges tudás, köröztetés, megtartás és megtartatás végett ezennel közlöm.

1-ször. Folyó évi március 20-ról 4481—403. EMG. sz. a. a következő 4 pontokból álló rendelés közöltetett velem.

a.) A papság hivatali méltósága és közbefolyásu helyzete igényli, hogy minden papok, különösen az egyházgyűlések bírói és a polgári tisztviselőkkel közvetlen érintkezésben állók — mind a polgári igazgatás hivatalnokaitól, mind a községek elöljáróitól becsületben tartassanak és ennélfogva ezek mindent elkövetve legyenek az érdekekben alapos sérelmekre okot szolgáltatathatnak.

Ez okból szoros kötelességükké tétetik a püspöki hatóságok és hivatalnokoknak minden hivatali eljárásokban a papság irányában az említett módot követni s a papi tekintélyt nem csak a nép előtt megőrizni, hanem részükre is állás figyelembe tartani.

b.) Azon esetekben, midőn egy papnak személyes idézése a fennálló törvények és rendeletek alapján szükségesnek mutatkoznék, az idézés ne szóval történjék a helységi bíró által, mint az eddig némely altiszti hatóságoknál gyakorlatban volt, hanem írásban a helységi bíró, vagy más községi elöljáró által. És e tekintetben is a leg sürgetőbb esetekre kell szorítkozni, minden szükségtelen vagy magasabb szabályok, jelesen az 1851-ben szeptember 15-én 18824. EMG. szám alatt kibocsátott rendelet által megtiltott személyes idézés a leggondosabban elkerülendő.

c.) Az egyházi személyek irányában tulyamatba veendő nyomozások és másnemű hivatali eljárásokban a csak most említett 18824. sz. alatt kelt és az illető hatóságokkal közölt szabályozó rendelet szemelött tartandó s általában a papok és polgári hivataloskodók valamint a községi elöljárók és lelkes közölt felmerülhet minden félreértés és kellemetlen surlódás a legnagyobb készséggel eltávolítandó.

d.) Végre a papi fizetés szabályozásakor teendő intézkedés a papok helyzetének könnyítésére ezennel rendelkez, hogy az egyházmegyével rendelkező papok mindenkör- és községi terhek hordozásától, melyek az 3 papi hivataluk után járó javadalmakra — nem pedig saját magán birtokukra esnének — megkíméltesse. — E szerint az egyházi személyek könnyítésére 1850-ben június 15-én kelt, a tárgyból rendelet, (mi az országos törvénylap 51. száma alatt látható) annyiban módosítatik, hogy a mentesítés nem függ az említett rendeletben írt föltételek és esetektől, hanem általán érvényes.

A fennebbi rendeleteknek közlése mellett állandó szeretettel vagyok

Marosvásárhelyen, május 12-én, 1852.

atyafi szolgatársuk, barátjuk

Bodola Samuel s. k.

Ref. Püspöki helyettes

Az osztrák önkényuralom hatóságai így intézkedtek az egyházak élen álló papokkal szembeni eljárást és bánásmódot illetőleg. Pedig nem lehet reá fogyni a bécsi abszolutizmusra, hogy kedvelte volna a magyar papokat. Am még ez az önkényuralom is figyelemre méltítta azt a magasabb szempontot, és állami érdekelt, mely megfelelő, tisztességes bánásmódot diktál az erkölcsi és hitéleti munka reprezentánsával szemben. Csak éppen a liberális rendszer vidéki kényuralt nem akarnak és tudnak az elfogultság mélységéből arra a magaslatra emelkedni, melyek a kultúra és az igaz államérdek tényezői.

Számolási hiba, vagy gonosz szándék?

A bukaresti sajtó szerint a Banca Nationala 350 millió lejfel megkárosította az államot

A Brassói Lapok bukaresti tudósítójától.

BUKAREST, jan. 24. A Plutus ma vezető helyen közli a következő leleplezést:

A »Román Intézet tájékoztató lapja« legutolsó számukban közli, hogy milyen módon számolt el a Banca Nationala azzal a 14.030.000 aranykoronával, amelyet az Osztrák-Magyar Bank aranykincsének felosztásából eredő részlétként kellett a román államnak fizetnie. Ez az elszámolás meglepően egyszerű volt. A Banca Nationala ugyan is kiszámította, hogy 14.030.000 aranykorona egyenlő 14.030.000 francia frankkal, egy francia frank pedig egyenlő egy francia frankkal és kifizetett az államnak 14.030.000 akkori francia franknak megfelelő külföldi pénznemet, — francia frankban, olasz lírában és más pénzekben.

A hivatalos éss ezen az elszámoláson nem akadt meg, ellenben a Plutusnak Economist név alatt író munkatársa a következő számolási műveleteket kezdte el:

Egy aranykorona köztudomás szerint egyenlő volt 1,05 aranyfrankkal; tehát a szóbanforgó összeg egyenlő 14.030.000 aranyfrank helyett 14.741.500 millióval, azaz már itt elcsúszadt 711.500 aranyfrank, aminek az értéke az elszámolás időpontjában 28.400.000 millió lej volt.

De ezenfelül nagyon jól tudja azt is mindenki, folytatja Economist, hogy egy aranyfrank éppen három papírfrankot ért az elszámolás időpontjában, tehát az elszámolt aranykoronának nem 14.030.000 francia frank, hanem a háromszorosára, azaz 42.090.000 francia frank (legalább így számítja a Plutus), a különbözet pedig lejjre átszámítva kerekén 335 millió, a másról Economist nagyon szeretné tudni hogy vajon hova lett?

A feltűnő számtani feladvány a következő sorokkal fejeződik be:

»A kérdés sokkal fontosabb, sem hogy magyarázat nélkül lehessen hagyni. Túrelmetlenül várjuk a hivatalos választ, mert nem hisszük, hogy a fenti egyezés szerzői azt merjék feltételezni, hogy senki sincs a román földön, aki tudná, hogy 1922-ben egy francia papírfrank állag nem ért többet 0,33 arany franknál.«

A magyarázatot mi is kíváncsian várjuk és ha megjön, olvasóinkat értesíteni fogjuk a hivatalos román körök

Németországban már nem számolnak milliárdokban

Érdekes nyilatkozat Németország újjáépítéséről

A Brassói Lapok tudósítójától.

NAGYVÁRAD, január 24. A mai napon Nagyváradon tartózkodott I. O. Klein előkelő német gyáros, akinek meg a bekezdésbe visszamenő üzleti összeköttetések vannak Nagyvárad és Erdély üzleti köreiből s közvetlen érdekképviselete van az egész Balkánon és Törökországban is. Tudósítónknak alkalma volt beszélgetni az előkelő ügygyárossal, aki kijelentette, hogy a Németország gazdasági összeállításáról szóló hírek az antantsajtó rosszindulatú koholmánya.

Németország kiheverte a Ruhr-vidék megszállásával járt megrázkódtatást és a papírmárkákát fokozatosan bevonva, megszüntették a milliárdokban való számítás is. Ma már Németországban csak egy pénzegység van: az aranymárka s a papírmárkákát senki sem fogadja el, miután azokat a Birodalmi Bank beváltja.

Jellemző a németek gazdasági politikájára, hogy az angol fontot lassanként összevásárolják, úgy, hogy ma már Németország bankjai több angol fontot őríznek, mint az angol bankok.

Németországban, — mint informátorunk mondotta, elsimultak a belső zavarok és ma már mindenki a kemény munkának él. Ezzel elérték az árak csökkenését is, úgy, hogy például egy pár selyemharisnya — a vámost beszámítva — mindössze 25 lejbe kerül Berlinben. A németek teljes bizalommal tekintenek a jövőbe, mert tudják, hogy a birodalom ereje rövidesen épp olyan hatalmas lesz, mint tíz évvel ezelőtt volt.

Elítélték Ulain Ferencet

Az összes vádlottakat egyhónapi és tizennégy napi fogházzal sújtotta a bíróság

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

BUDAPEST, január 24. Körülbelül két hónappal ezelőtt fedezték fel Magyarországon azt a készülő állampuccsot, amelyet később bajor-magyar összeesküvés névvel tituláltak a sajtó. A puccsnak állítólag a mai magyar kormányzati rendszer megbuktatása lett volna a célja, amely tervüket a puccs szereplői német fegyverek segítségével hajtották volna végre.

A budapesti főkapitányság azonban idejekorán észlelte a készülődésnek és a bajor-magyar szövetség nyíltbeütése céljából az országból eltávoznival szándékozó Ulain Ferenc dr. nemzetgyűlési képviselőt a vonaton letartóztatták. Rajta kívül Szemere Béla dr. és Bobula Titusz volt az államszín fő-előkészítője. Mindannyiukat letartóztatták, ami a politikai világban nem kis feltűnést keltett annál is inkább, mert a parlament szélsőjobb elemei elleneztek Ulain képviselő mentelmi jogának felfüggesztését. Később mindannyiuk ellen vádat emelt az ügyészség államellenes összeesküvés címén.

Ma tartották meg ebben az ügyben a fő tárgyalást a pestvidéki törvényszéken. A bíróság

bűnösöknek találta a vádlottakat s ezért Ulain Ferenc dr. nemzetgyűlési képviselőt, dr. Szemere Béla főorvost és Bobula Tituszt egy hónapi és tizennégy napi állami fogház-büntetésre ítélte.

A büntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette a bíróság.

Az indoklás

Renkívül érdekes indokolásában megállapítja a bíróság, hogy Döhmél Frigyes vallomását nem vette figyelembe, mert ezt az embert agent provocateur-nek tartja. A magyar büntetőtörvény általánosságban nem bünteti az előkészületi cselekményt, de a Btk. 156 paragrafusába ütköző cselekmény — a veszélyessége miatt — kivétel, mert ebben az esetben nemcsak az előkészület, de még az előkészület érdekében létrejött szövetséget is üldözi a törvény. A vádlottak tudvalevően elhatározták, hogy a bajorokkal politikai és katonai szerződést kötnek. Elhatározták komolyságát az a körülmény is igazolja, hogy Döhmélben nem bíztak és Ulaint küldték Münchenbe. Ez magával vitte a szerződést, amely már alap volt az akcióra.

Mégis a vádtól eltérőleg kellett ítélnie a bíróságnak, mert büntett nem forgott fenn, mivel a cselekmény veszélyességét nem fokozta sem az a körülmény, hogy a vádlottak szerződésbe foglalták a tervüket, sem pedig Ulain utazásának a megkezdése. A bíróság azt is megállapítja, hogy nem történt előkészületi cselekmény.

Az ítélettel szemben úgy a védők, mint az ügyész felelkeztek. A pör szereplői közül Ulain Ferenc és Szemere Béla visszakapják az ovadékat, míg Bobula Titusz ovadékat visszatartják, mivel ez külföldi állampolgár.

Eladta a feleségét ötvenezer lejért

Válóper az asszonyvásárból

— A Brassói Lapok munkatársától. —

KEZDIVASÁRHELY, január 23. Tegnap egy felsőcsernátóni asszony ügyvédje útján válópert indított férje ellen, mert az 50 ezer lejért eladta leánykori udvarlójának.

László József jobb módú gazdája a háromszék megyei Felsőcsernátónak. Egyik napon álmént a szomszéd községben, ahol összeszólalkozott felesége leánykori udvarlójával, Mátyás Andrással. A két jó barát iddoggálni kezdtek és mulatozás közben Mátyás ajánlatot tett, hogy megvásárolja tőle feleségét. A férj a furcsa vásártól nem sokat húzódott, leparulózott barátjával és megalkudott 50 ezer lejben. A megállapodást mindjárt szerződésbe is foglalták. Azzal a férj haza is ment és másnap kijőzönodva, tréfának tartotta a dolgot, nem törődött a vásárral.

Nem így gondolta a dolgot a vevő, aki este két szánnal megjelent László Andráshoz haza előtt, hogy elszállítsa az asszonyt. Ugy volt, hogy a következő napon vizsi az asszony kelengyjét. Az asszony ekkor értesült a vásárról és természetesen nem volt hajlandó a cserére. A férj is különben már nem engedte a feleségét, ki sértett önértékben otthagyta az urát és tegnap válópert indított férje ellen.

Intim miniszteri értekezlet volt Bratianu Jonel lakásán

Elhatározták, hogy megvédik a nemzeti ipart

A Brassói Lapok bukaresti tudósítójától.

BUKAREST, január 24. Bratianu Jonel miniszterelnök lakásán tegnap délután bizalmas miniszteri értekezlet volt, amelyen a miniszterelnökön kívül Bratianu Vintila, Constantinescu Tankred, Mardarescu hadügyminiszter és még néhány miniszter vett részt. Az intim tanácskozás tárgysorozatán különböző nemzetgazdasági problémák szerepeltek, különösen, amennyiben azok a hadsereg és az államvasutak szükségleteire vonatkoznak.

Az értekezlet a következőket határozta el:

1. A jövőben, mindazoknál a törvényjavaslatoknál, amelyek gazdasági kérdésekre vonatkoznak a nemzeti ipar védelmére különös figyelmet kell fordítani.

2. Valamennyi miniszterium köteles arról gondoskodni, hogy a tárcája körébe vágó szükségleteket a belföldi ipar termékeiből szerezze be, s csak akkor a külföldről, ha a szükségelt

anyagot a belföldön semmiképpen sem lehet megszerezni.

3. Sürgősen revideálni kell a vámtarifákat és azokat a nemzeti ipar érdekeinek megfelelően kell módosítani, hogy ezzel is védve legyen a belföld ipara a külföldi iparcikk beözönlése ellen. Ez különösen érvényesítendő a fémipari termékeknél.

4. Ugyanez az elv érvényesítendő a hadsereg szükségleteinek fedezésénél.

Ennél a pontnál egyébként tárgyalás alá került néhány liberális képviselőnek egy mindenestre érdekes javaslata. Ez a javaslat egy új adó nem behozatalát kívánja, még pedig az úgynevezett »nemzetvédelmi adót«, amelyet tisztán a hadsereg szükségleteinek fedezésére és növelésére kell fordítani. Az indítványozók ötmillió lej évi bevételre számítanak ebből az adóból.

A kisanant újabb nehézségeket támasztott a magyar kölcsönnek

Bethlen miniszterelnök hazatér Budapestre

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

BRASSO, január 24. A magyar kölcsön sikerének súlypontja immár a jóvátételi bizottság határozatába helyeződött át. A végleges döntést ez a fórum fogja meghozni februári ülésén. A döntés módja azonban még egészen bizonytalan, mert a kisanant, a belgrádi konferencia megállapodásai alapján, újabb nehézséget támasztott a kölcsön ügyének.

Míg a londoni tárgyalás, a Benes által képviselt kisanant kritikája és kikötése ellenére simán folyt le és Bethlen miniszterelnök optimista felfogása megerősödött, az újabb londoni jelentés kétséget támaszt a végső kedvező eredmény iránt.

Egy mai távirat ugyanis a következőket jelenti Londonból:

A jóvátételi bizottság ülésén a kisanant képviselője kijelentette, hogy a jegyzőkönyveket

csak akkor irathatják alá, ha a szövetséges nagyhatalmak haladékat adnak ama adósságok megfizetésére, melyekkel a kisanant a nagyhatalmaknak tartozik.

Lord Cecil kérte a jelenlevőket, hogy a jegyzőkönyv aláírását ne halogassák, mert Magyarország helyzete rendkívül nehéz.

Clausel hangoztatta, hogy a kölcsön sikere attól függ, honorálják-e a nagyantant a kisanantot — kívánságait?

Bethlen hazatérése

BUDAPEST, január 24. Bethlen a hét végén Budapestre érkezik. Valószí-

nűleg vele jön Kállay pénzügyminiszter is. Ábban az esetben, ha Kállay nem maradna Párisban, a jóvátételi bizottság párisi ülésein a magyar kormánynt Korányi követ fogja képviselni.

Nem októberi, hanem januári politikát

BUDAPEST, január 24. Baloldali politikai körökben élénk figyelemmel várták a Demokrata Párt tegnapi vacsoráját, amelyre Rassay Károly és Palkóts József is hivatalos volt. Rassay Károly el is ment a vacsorára és teljes politikai színvallást tett. Kijelentette, hogy

feltétlenül együtt akar harcolni Vázsonyi Vilmossal, sőt nem is hajlandó csatlakozni egy olyan liberális párthoz, amelybe Vázsonyi nem léphet be.

Vázsonyi pedig azt hangoztatta, hogy a liberális polgárság szívesen együtt haladna szociáldemokratákkal, de viszont azt ne kívánják a szociálisták, hogy a polgárság az ő parancsuk szerint járjon el. A debreceni választásokra vonatkozóan ezt mondta Vázsonyi:

— Ott ezidőszent nem októberi, hanem januári politikát kell csinálni, mert jelenleg januárban vagyunk!

Végül kijelentette, hogy a politika kiszámíthatatlan utjain nyugodtan követi Rassay Károlyt.

Radics megváltoztatta politikáját

A horvát szeparatisták elégedetlenek vezérük magatartásával

A Brassói Lapok tudósítójától.

BELGRÁD, január 24. A horvát szeparatista mozgalom, ugylátszik, kezd egészen új irányokba terelődni. Az a mindenre elszántság és forradalmi láz, amely az önállóságra törekvő horvátokban még alig néhány hónappal ezelőtt teljes lánggal égett, ma már se hol sem található, s annak még nyoma is eltűnt. S a körülményeknek érdekes variálódására vall, hogy ezt a forradalmi láz és mindenre elszántságot ugyan az az ember idézte elő, aki állandó propagandájával azt a függetlenséget szerető horvátokban lángolobbantotta. Minden jel arra mutat, hogy

Radics, a horvát szeparatista forradalmi vezere takarodót fujt és minden eszközt felhasznál most arra, hogy a felzúgott horvátokat lecsillapítsa.

Radics pártfőnöke egyelőre meg-

fejtethetetlen rejtély, s különösen amióta Bécsben tartózkodik, teljesen új politikával lépett horvátjai elé. Ezt a pártfordulását Radicsnak a Slobodni Dom című lapban a napokban megjelent cikkétől lehet számítani, mert ebben a cikkben egyenesen a szerb-horvát-szlovén állam egységéért szállt síkra. Cikkében kereken kimondja, hogy

a horvátoknak nem szabad elszakadniuk a szerbekről, mert ennek bekövetkezése komolyan veszélyeztetné Európa békéjét.

Ugylátszik Radics most elégette meg a számkivetés keserű keserű nyarát, s hogy utját a hazájába való visszatérés felé egyengesse, új politikát hirdet.

Csalódás volna azonban azt hinni, hogy a horvátok minden feltétel nélkül, vakon elfogadják és tudomá-

sul veszik Radics hangjának, harcosdórának megváltozását. Ellenkezőleg azok a horvátok, akik eddig Radics legrajongóbb hívei voltak, kezdenek most elfordulni tőle, s különösen rossz néven veszik Radicsot, hogy most a legkritikusabb pillanatban változtat frontot

A horvátok körében általános elégedetlenséget keltett az olasz-jugoszláv szerződés ténye, s teljes elkeseredéssel beszélnek arról, hogy a jugoszláv kormány minden különösebb feltétel nélkül kiengedte kezéből Fiumét.

Szó van arról, hogy a horvát politikában beállott szenzációs fordulat után a szeparatista-köztársasági horvátok országos kongresszusra gyűlnek egybe Zágrábba, ahol megfogják vitatni az ujonnan bekövetkezett helyzetet. Valószínű, hogy ez a kongresszus fog ítéletet mondani Radics frontváltására felett, s egyben új irányt fog szabni a szeparatista mozgalom vezetésének.

Európa politikai küszöbén, ahol megérdemelt érdeklődéssel szemlélik a Balkán politikáját, nagy kíváncsisággal várják a horvátországi politika legközelebbi fejleményeit.

A máramarosí sziguranca botránya

Egy sziguranca-főnök, akit kitoloncolnak a városból — Letartóztatott állambiztonsági közegek

A Brassói Lapok tudósítójától.

MÁRAMAROSSZIGET, január 23. Az utóbbi időben lefolyt, sorozatos botrányok országsszerte hírhedtté tették a máramarosí sziguranca működését. Nemrégben megírtuk, hogy a visóvolgyi állomáson Marghescu komisszár, a határrendőrség h parancsnoka Onitza Illés detektívvle együtt formálisan kifosztottak egy csehszlovákiai kereskedőt. A két »állambiztonsági« közeg ellen Theodorescu volt máramarosszigeti sziguranca-főnök folytatja le a vizsgálatot és pedig olyképen, hogy Marghescu, aki bizalmasa volt, futni engedte. Onitza ellen ben elcsapta állásából. Az elcsapott detektív erre néhány hasonlóképen járt társával összeszövetkezve, megkezdtek az adatgyűjtést Theodorescu sziguranca-főnök ellen. Rövid idő alatt sikerült elérniük, hogy Theodorescu ellen hetvenhat fellejtetés érkezett a szigeti prefekturára, amely már régóta rossz szemmel nézte a sziguranca főnök működését.

Mihályi Gábor prefektus karácsonykor Bukarestben járt és jelentést tett az esetről a belügyminiszternek, aki Theodorescut táviratilag felfüggesztette állásától és Bukarestbe rendelte. Mikor azonban néhány nap múlva a prefektus hazatért, elképedve látta, hogy Theodorescu figyelemre sem méltatva a belügyminiszter rendelkezését,

továbbra is hivatalában marad, sőt letartóztatási parancsokat ad ki azok ellen, akiket az ellene indított akció vezetőinek tart.

A prefektus erre erőteljes lépésre határozta magát. Utasítására egy szakasz rendőr szállta meg a sziguranca épületét és Neményi rendőrkapitány felszólította Theodorescut, hogy nyomban hagyja el a hivatalát, mert ellenkező esetben kénytelen lesz őt fegyveres rendőrökkel Bukarestbe toloncoltatni. És megtörtént Máramarosszigeten az a botrány, hogy a sziguranca főnökét rendőrök kísérték a vasuti állomásra és úgy kényszerítették, hogy hagyja el a várost.

A Theodorescu ellen felhozott súlyos vádpontok megvizsgálása céljából a sziguranca hivatalok bukaresti központja le küldötte Szigetre Olerasu general inspektor, aki három napon keresztül több mint száz tanut hallgatott ki, ez ügyben. A vizsgálat eredményéről eddig hivatalos jelentést nem tettek közre, de tény az, hogy a tanúhallgatások hatása alatt az

ügyészség letartóztatásba helyezte Marghescu komisszárt és Onitza detektívet.

Az erőszakkal eltávolított sziguranca-főnök helyébe a belügyminiszter Comsa Györgyöt, a biharpüspöki határrendőrség eddigi főnökét nevezte ki. Az új főnök munkatársunk előtt kijelentette, hogy első dolga lesz a hivatal megtépázott presztízst helyreállítani. Felszólít mindenkit, a kinek a sziguranca, vagy az átkelési pontok határrendőri közegével ellen bármilyen visszaéléstől tudomása van, forduljon panaszával egyenesen hozzá és a jogos panaszaikat igazságosan és szigorúan fogja orvosolni. Comsa sziguranca-főnök nyilatkozata jó hatást keltett a város közönségénél, amelyet az eddigi rezsim atmoszférája érthetően elvadított és intézmény-

HIREK

Két beigért látogatás

Tatarescu és Franasevici tárgyalognak a bánsági kisebbségekkel

A Brassói Lapok tudósítójától.

TEMESVÁR, január 23. Nemrégiben Temesvárról járt Tatarescu miniszter, amikor Aradon inspicálta a közigazgatást és néhány órára a Bánság metropoliséba átrándult. Tatarescu akkor azt az ígéretet tette, hogy legközelebb hosszabb tartózkodásra jön Temesvárra, és itt érintkezést fog keresni a kisebbségek képviselőivel is. Érdekes témák felvetését ígérte akkoriban Tatarescu. Úgyei azonban Aradról Bukarestbe szöktették, úgy, hogy ígéretét eddigre be nem válthatta.

Most azután Franasevici belügyi államtitkár is ittjárt, aki szintén megígérte, hogy rövidesen hivatalos minőségben érkezik Temesvárra és akkor a kisebbségekkel is keresni fogja az érintkezést.

Az itteni kisebbségek, magyarok és németek egyaránt kíváncsian várják a két beigért látogatást és hogy ezzel kapcsolatban milyen témák merülnek fel, amelyek a kisebbségekkel vonatkozásban állanak. A kisebbségek mindenesetre kapnak majd a ritka alkalomban, hogy sérelmeiket illetékes tényezőknek közvetlenül és a helyszínen előterjeszthesék.

— (Lepadatu miniszter meglátogatja az erdélyi román püspököket.) Bukarestből telefonálja tudósítónk, hogy Lepadatu kultuszminiszter, holnap, pénteken délután Lugosra, Karánsebesre és Aradra utazik, hogy az ott lakó román püspököket meglátogassa.

— (Felcserélték Temesvár és Arad rendőrprefektusait.) A Monitorul Oficial január 23. száma közli, hogy a belügyminiszter Grilla Ovidiu aradi rendőrprefektust ugyanilyen minőségben Temesvárra helyezte, míg Filotti Zamfir temesvári rendőrprefektust szolgálati érdekből az aradi rendőrprefektúra élére nevezte ki.

— (A zabolaitűzkárosultak javára egy elvesztett fogadásból.) Biro Károly Bocsaromanából 40 lejt küldött hozzánk. Ujabb gyűjtésünk végösszege 2240 lejt.

— (Csak ötszáz ezer frank kaució ellenében helyezi ki szabadlábra az egyik valutaronót.) Budapesti szerkesztőségünk táviratozza: A magyar közvéleményt erősen foglalkoztatja azoknak az üzérnek a sorsa, akik a magyar pénz piacra vetéséből súlyos milliókat keresnek a saját zsebük részére. Ma két óráig elhúzózó konferenciát tartottak az igazságügyminiszternél ebben a kérdésben. A tanácskozás eredményeként, amelyen pénzügyi szakértők és ügyészek vettek részt, az igazságügyminiszter utasította az ügyészséget, hogy a hatósági eljárás ne zavarja a közgazdasági élet nyugodt folyását. A Depozitenbank jogtanácsosának az előterjesztése az igazságügyminiszter kijelentette, hogy a letartoztatott Kaiba Pált ötszáz ezer frank kaució ellenében hajlandó szabadlábra helyezni, de kiköti, hogy az a vádlott ellenőrzés alatt marad és nem hagyhatja el a főváros területét.

— (Egy temesvári lakásrekvirálás epizódusa.) Temesvárról jelenti tudósítónk: Megirtuk, hogy a lakásrekviráló bizottság nemrégiben egy magasrangú tiszt javára rekvirálta Mühle Vilmosné a bánati műkertészet országos hírű megalapítója özvegyének a lakását, sőt még a konyháját is, berendezéssel együtt. Néhány rendőr aztán a betegen fekvő matronát ágyastul kivitte a lakásból. Bárdossy Ágost dr. ügyvéd akkoriban táviratilag fordult a kormányhoz, sőt öfelségéhez is, hogy felsőbb helyről hatálytalanítsák a rekviráló bizottság rendelkezését. Az ügy annak idején valahogy elintéződött volna, a mennyiben, mint megírtuk, az illető magasrangú tiszt nem találta megfelelőnek özvegy Mühle Jánosné lakását és így azt el sem foglalta. Mühlené tehát megmaradt a lakásban, de csak állandó rettegések között, mert hiszen minden pillanatban más tiszt számára igénybevehette volna azt a bizottság. Most azonban végleges elintéződést nyert ez a lakásügy. Bárdossy dr. távirati kérvényével kapcsolatban a temesvári prefektúra Brătianu miniszterelnöktől távirat érkezett, amely a bizottság rekviráló végzését hatályon kívül helyezte. Legnagyobb valószínűséggel W. & G. SCHUL-nál.

— (Gyűlést rendez egy állami iskola saját alapjára.) Marosvásárhelyről jelentik: Mikor az állam a városi iskolákat átvette, a főindok az volt, hogy a várost tehermentesíteni kell a fölösleges kiadásoktól. Mikor aztán a kisebb gyűlést számúzták a tantermekből, lassanként kiderült, hogy az államnak nincs elegendő pénze a városi iskolák fenntartására. Az állam szükséges kiadásait a szülőkől különböző címeken akarja előteremteni. Az év elején megszabott tandíjakat most az év közepén a kétszeresére emelték fel. Általában legnagyobb a panasz az állami kereskedelmi iskolával szemben, melynek vezetősége az intézkedővítésre gyűjtés útján akar alaphoz érni. A legtöbb szülő ebben a sármalmas gazdasági helyzetben, a nehéz követeléseknek csak nékülözések árán tud eleget tenni. Sokkal jobb volna, ha a városok úgy mint eddig saját alapjaikból tartanák fenn iskoláikat, s nem várnák az állam támogatását, amely amint látszik, nagyon gyenge. Mi erdélyiek eddig hozzá voltunk szokva, hogy az állam által fenntartott iskolák nemcsak szellemileg, de anyagilag is a legmagasabb színvonalon s a legbiztosabb alapokon állottak.

— (Szarvasra és özre nem szabad vadászni.) A földművelésügyi miniszter január 11-én kelteztet 1577 számú rendeletével utasította Brassó vármegye, Csík vármegye, Fogaras megye, Székelymegye prefekturáit, hogy meggyelk területén bizonytalan időre, tiltsák el a szarvas és az öz vadászását. Tökéletes szabásu raglányok csak "HUNA"-nál.

— (Egy szerény kisiklás.) Temesvári munkatársunk táviratozza: A bukarest-temesvári 1311 számú tehervonat az okiráltság területén Balota és Turnseverin között kisiklott. A kisiklásnak az volt az oka, hogy a merész lejtőn és a fagyos sínen az erősen túlterhelt vonat nem fékezhetett. A kisiklott tehervonat erősen megrongálta a pályát, úgy hogy a temesvár-bukaresti vonalon a vonatok nagy késéssel közlekednek.

— (Megint bosszút állott Tutankhamen.) Kairóból jelentik: Ismeretes, hogy az egyiptomi nép körében elnemesillapodó izgalom uralkodik a Tutankhamen sír megbontása folytán, mert a legenda szerint mindenkit átok sújt, aki megzavarja a fáraó nyugalmát. Most újabb lápot nyert ez a babona, amennyiben a legutóbbi napokban váratlanul meghalt Archibald Douglas Freid, a világhírű röntgenspecialista, aki épen a legközelebbi napokban akarta megvizsgálni röntgensugarakkal a fáraó mumiáját.

Legjobb szabásu ruhák mérték után csak W. & G. SCHUL-nál.

— (Bezárják a nagyváradi zsidó liceumot.) Nagyváradról jelentik: Az itteni zsidóliceum ellen Pteancu vezérfelügyelő újból szigorú vizsgálatot indított. Az iskola bezárása küszöbön van, mivel a liceum működése, állítólag flagrns módon sérti a kiadott nyelvrendeleteket.

— (A temesvári testvérgyilkosság.) Temesvárról jelentik: Beszámolt róla a Brassói Lapok, hogy a Kermuccaban két testvért: Vukov Vetomirt és Vukov Zsivát lakásukban vértől borítva, holtan találták meg. A rendőrség megállapította, hogy az idősebb Vetomir, aki katona, először lelőtte az öccsét, majd pedig önmaga ellen fordult a fegyvert. Valószínűleg azon vesztekk össze, hogy ki legyen a revolver, amit régebben közösen vásároltak.

— (Házasodik a japán trónörökös.) Londonból jelentik, hogy a tókai udvarnál a trónörökös közel esiküvője alkalmából nagy diplomáciai fogadás volt. A fogadáson megjelentek az angol, francia, olasz, belga és a német nagykövet, az amerikai ügyvivő, valamint a kín és a kínai követek is. A diplomaták országuk nevében szerencsekívánataikat fejezték ki, s nászajándékokat nyújtottak át. A japán kormány bükköfélben van, de a válság megoldását az esküvő utánra háasztották.

— (Meghalt a dobsinai jégbarlang egyik fölfedezője.) Kassáról jelentik: Ruffinyi Jenő bányatanácsos Dobsinán elhunyt. A megboldogult egyike volt a dobsinai jégbarlang fölfedezőinek s egyben az utolsó, aki a fölfedezők közül még élt. Temetése Dobsina közönségének impozáns részvételével folyt le.

— (Áramkorlátozás.) A nagy vízhiány, az erős fagy és a fejlesztők (Generatoren) javítása miatt, késztetve vagyunk január 24-től néhány napig a villanyvilágítást már este tíz órakor lezárni. Portland Cementgyár, Kugler és társai.

— (Agyonverte a vejét.) Véres gyilkosságról ad hírt marosvásárhelyi tudósítónk: Kisfűlpös községben Horváth Károly, — a község legmódosabb gazdája — összeszólalkozott a házában vele együtt lakó vejével. Összeveszés közben Horváth Károly vasvillát ragadott és vejét holtá verve a gyilkost az ügyészség letartóztatta.

Legelegánsabb angol fehérneműek mértékre W. & G. SCHUL-nál.

— (Apagyilossággal vádolják ártatlanul.) Marosvásárhelyről jelentik: Apagyilkosság vádjával ternenen állott a bíróság előtt Hamis Traján libanfalvi legény. Az a vád, hogy a legény édes apját, Hamis Simonit múlt év szeptemberében megölte. A mai főtárgyaláson a vád beigazolást nem nyert, s így Hamis Traján a vád alól felmentették.

— (Expedíció az emberevő kannibálok ellen.) Egy olasz újságban olvassuk, hogy a holland kormány büntető expedíciót küld Uj-Guineába az emberevő kannibálok ellen. Borzalmas eset adott alkalmat erre az expedícióra. Egy Penrose nevű angol vadász több európai társával együtt több száz kilométernyire hatolt be Uj-Guinea legveszedelmesebb területeire. Vadászat közben Penrose egyedül maradt s a kannibálok megtámadták. Társai később odaérkeztek s ekkor nagy harc támadt köztük és a vademberek között. Több kannibált megölték golyóikkal. Nemsokára birták a harcot s vissza kellett vonulniok. Látták ezután mesziről, hogy a vademberek összeszedték tizenkét holttestet. Köztük volt a Penrose is. A holttesteket összevagdalták, megsütötték és megették...

— (Borzalmas lavinaomlások Svájcban.) Bécsből jelenti tudósítónk: A svájci Maloja környékén, Zouz község egész temetőjét eltüntette a föld színéről egy elszabadult hógörgeteg. Közben négy siető embert elnyelt. Még szörnyűbb ereje volt egy lavinának, amely Airolóra, a bájos svájci városkára szakadt rá, és több mint egy kilométernyi utat tett meg. Szélessége jó száz méter volt. Utjában egy kis erdőt ugyszólván tövig lekaszált. A lefört fatörzseket magába gyűrte és úgy gördült le a városka széléig. Ott szerencsére megállott. Airolo keleti része mintha el volna temetve. A lavina a Hotel Mottáig jutott el. Csoda, hogy a szép nagy fogadó megmenekült az elpusztulástól, a szálló istállóiban azonban három lovat agyonnyomott a hó. Két vagy három embert ugyanott álmában lelelt meg, de szerencsére még idejében sikerült kiszabadítani őket. A Motta-szálló egyik pincéret, ki a negyedik emeleten aludt, a hóból kaparták ki. Ágyastól nyelte el a hó.

— (Patés Pataschon. Hamlet a leánynevelő intézetben. Pat és Pataschon életkép öt felvonásban. Január 25. 21. és 27. én mutatja be a Modern mozgó. A Modern mozgó igazgatóságának sikerült megszerezni három estére ezt a csodálatos életképet, melynek a főszerepeit a legnagyobb két filmkomikus Pat és Pataschon játsszák. Amilyen forradalmat Chaplin és Seff idézett elő a filmpiacon, az egyfelvonásos vígjátékkal. Épp olyan robbanóerővel Pat és Pataschon egész estét betöltő életképeikkel. Január 28. 29. és 30. án pedig Lenkefy ICÁVAL a főszerepben »Asszony-e vagy leány? Croker híres regénye filmen a legnagyobb Dorian szenzáció lesz a Modern mozgó kimagasló bemutatás előadására.

Európai híres mesterek eredeti olajfestményei eladó. Feltete-u. 62. l. 1. Megtekinthetők d. u. 2-1/2-ig, vasárnap d. e. 10-1/2-ig is. 7304

— (A szent parazitus testvérek.) Ezt a furcsa nevet egy amerikai gonosztevő társaság viseli, amely állandóan rettegésben tartotta Newyork pénzvilágát. A rendőrség teljesen tehetetlen a banda merészségével szemben. Végül is Stuart Webbshez a híres mesterdetektívhez fordult a rendőrség, aki szédületes bonyodalmak után lefűleli a gonosztevőket. A film, amely Európa összes moziáiban tomboló sikert aratott, csak pénzen kerül az Apolló vásznára. Az Apolló következő műsora a Figaró házassága. A főszerepben Moisi és Hella Moja.

— (Sole Miksa fogászati műtermét Szent János utcából Virágosor 15. sz. alá helyezte át. — (Rendőrség épülete mellett.)

Dr. Fischer Gyula

orvosi laboratoriuma

BRASSÓ, ÁRVÁHAZ-UTCA 25.

TELEFON 580.

Szakorvosi kezelés bőr- és nemi betegek részére.

Röntgenvizsgálat, Röntgenkezelés és villanyfény (Quarzlámpa) besugárzás belső-, sebészeti és bőrbetegek részére.

Szerezzen híveket a „BRASSÓI LAPOK”-nak

MODERN MOZGÓ

1924. január 25-26-27:

Hamlet a leánynevelő intézetben.

5 fe. vonásban.

Főszerepben: PAT és PATSCHEN.

Jön! Asszony-e vagy leány? Jön!
LENKEFFY, ICÁVAL.

(*) A borszéki borvíz az ásványvizek királya. Nagyban eladás az Aronsohn H. és Tsa cégnél. Telefonszám 7. Üvegenként kapha ó a Frajii Orghidan kapu-uccai fűszer és csemege üzletben.

MŰVÉSZET

* Lengyel Menyhért Amerikában. Lengyel Menyhért »Sancho Pansa« c. vígjátéka a newyorki Hudson színházban nagy sikert aratott. Az amerikai kritika egyhangulag nagy elismeréssel ír Lengyel kiváló szatirikus erejéről, mely e művében megnyilvánul. Érdekes, hogy a pompás komédia, mely gazdag emberi tartalommal, szinte klasszikus felépítéssel, művészi eszközeinek tisztaságával Lengyel Menyhért legjobb alkotásának nevezhető. Budapesten, a Nemzeti Színházban, csak fél sikert tudott elérni.

* Plágiumper Lehár szövegírója ellen. Lehár »Szikatökö-tánc« c. operettjét most próbálják a párisi Pa-Ta-Clan színházban. Kiszűlt ez alkalommal, hogy az oporett szövegének szerzője Lombroso, a librettót Hennequin-től az ismert francia bohózat írótól plagizálta. Nemesak a darab alapötlete származik Hennequin-től, ha nem az egész harmadik felvonás — szószerint van átvéve a francia író egyik vígjátékából. A Francia Szerzők Társulata zárlatot rendeltetett el a darab tantiémjeire.

* Új Dürer kép. Tegnap ilyen című közleményünkbe kellemetlen sajtóhiba csuszott be. Természetesen nem Dürerről, hanem Dürer-ről volt szó.

* Strauss Richard sikere. A madridi di Teatro Realban előadták Strauss Richard A Rózsavag című operáját. Az előadás művészi esemény számba ment, a színházban megjelent az udvar teljes számban. Az opera hatalmas sikert aratott, ami annyiban jelentős dolog, mert Spanyolországban az »Uj német zene« kultusza csak Wagnerig tudott eljutni. Ebből a szempontból Strauss sikere a német művészet fontos térhódítása.

SPORT

(x) Az olasz-spanyol válogatot. A két nemzet válogatott football-csapatát február 9-én találkoznak. Sportkörök a spanyolok nagyarányu győzelmét jósolják.

(x) A Spárta veresége Spanyolországban. Madridból jelentik, hogy a cseh bajnokcsapat január 18-án a Racin és Real madridi egyesületek kombinált csapatától elkeseredett küzdelem után 3:2 arányu vereséget szenvedett.

(x) Vasárnap lesz a műkorcsolyázó verseny. A Brasovia műkorcsolyázó versenye a kolozsváriak lemondása folytán eltolódott és valószínűs szerint vasárnap délután három órakor lesz megtartva. Brassó első jég hockey meccse pedig vasárnap délután félöt órai kezdettel fog a kolozsvári és a Brasovia hockey csapatai között lefolyni.

(x) Jelmezes jégünnepély. Vasárnap este hat órától tíz óráig jelmezes jégünnepély lesz. Délután a verseny alatt és este a vadászok kiténő zene kara hangversenyez, a Brasovia jég pályáján.

(x) Az MTE vezetősége felhívja tagjainak figyelmét, hogy a legközelebb megtartandó közgyűlésig hátralékos tagdíjait fizessék be, hogy a közgyűlésen jogait érvényesíthessék. Befizetés kedden és szombaton fél 7-8 óráig a sétatéri vendéglőben levő klubhelyiségben.

Kiadó: Brassói Lapok nyomdája.

Faszobrász segédekkel jó fizetés mellett sürgös belépésre keresünk. Reid S. L. és Fia Butorgyár üzemvezetősége Temesvár.